

Dobbelt medlemskab af folkekirken og et andet trossamfund.

Forfatnings,- kirke- og religionsretligt analyseret

HVORFOR ønskes dobbelt medlemskab?

1. Adgang til kirkelige handlinger i folkekirkens kirkebygninger og måske ved folkekirkens præster (konfirmation, vielse, kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab, begravelse).

Herunder adgang for migranter til at blive medlem af folkekirken uden at ophøre med egen kirkelig identitet i hjemlandet

2. Næste niveau i de økumeniske samtaler – fra åbent nadverbord til fælles præsteskab

3. Låne af folkekirkens legitimitet: vi er alle folkekirkelige

Er dobbelt medlemskab et nødvendigt, muligt og rigtigt svar?

1. Imødekomme almindelige menneskers behov gennem ændringer i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde
2. U-økumenisk – manglende stillingtagen til forskelle i *kirkeordning*
3. Grundlovens religionsmodel, grl. § 4
4. HVIS grundloven ikke er en hindring
5. Mit forslag

1. Konkrete menneskers konkrete behov

1.1. udvide adgang til begravelse, vielse og konfirmation folkekirken (s kirkebygninger)

§ 13. Med biskoppens tilladelse kan menighedsrådet stille kirken til rådighed for medlemmer af kristne trossamfund uden for folkekirken til gudstjeneste og tillige til begravelse, **såfremt** begravelseskapel ikke findes.

Stk. 2. **Med biskoppens tilladelse kan menighedsrådet** stille kirken til rådighed for medlemmer af kristne trossamfund til ægtevielse samt kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab ved en præst fra det pågældende trossamfund.

OMDANNES TIL RETSKRAV MOD BETALING, EVT PÅ GRUNDLAG AF FORHÅNDSLISTE FRA BISKOPPERNE

1.2. Særligt om vielse og kirkelig velsignelse: ændringsmuligheder.

Dobbelt medlemskab fører til dobbelt vielsesbemyndigelse.

Om der er politisk flertal for det, kan prøves af ved ændring af BEK nr 565 af 07/05/2019 om vielse i folkekirken:

§ 2, Stk. 5. En præst har kun pligt til at foretage en vielse, hvis **begge** parter hører til folkekirken, og en af dem er medlem af præstens menighed eller har særlig tilknytning, jf. § 7 i lov om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning. Præsten kan dog nægte at vie en **fraskilt. Mener præsten i øvrigt af religiøse grunde ikke at kunne eller burde foretage en vielse, skal præsten forelægge biskoppen sagen. Biskoppen afgør, om præsten bør fritages for at foretage vielsen.**

Allerførst kunne man på KM.dk ændre følgende: "Er I borgerligt viet, kan I efterfølgende få en kirkelig velsignelse ved en præst i folkekirken. **En af jer eller begge skal være medlem af folkekirken.** I skal henvende jer til sognepræsten eller kirkekontoret i det sogn, hvor I ønsker, at velsignelsen skal finde sted."

1.3. særligt om dåb og konfirmation

Dåb i folkekirken fører til medlemskab af folkekirken.

Det kan der vanskeligt ændres på.

Konfirmation i folkekirken fører også til medlemskab af folkekirken.

Heller ikke det kan der nemt ændres på.

1.4. Særligt om migranter:

Jeg forstår faktisk ikke, hvorfra den opfattelse kommer, at man skal melde sig ud af en kirke i *udlandet* for at kunne blive medlem af folkekirken. Hvor står det henne? Dansk lovgivning regulerer ikke forhold i udlandet.

Grundlovens religionsmodel er helt ligeglad med, hvor mange udenlandske kirker, man er medlem af.

Grundlovens religionsmodel handler om, hvorvidt man har medlemskab af mere end en kirke/trossamfund *i Danmark*.

Måske kunne det hjælpe, at få det simple faktum slået fast, at tilvandrede kan melde sig ind i folkekirken uden at skulle love aldrig at røre ved hjemlandets kirke igen?

2. Næste niveau i de økumeniske samtaler

2.1. Manglende gensidig *anerkendelse*

- a. trossamfund, der ikke er kristne

- a. Kristne kirker, der ikke eller kun særdeles nødtigt anerkender folkekirken som *kirke*, men højst som et religiøst fællesskab

Individuel religionsfrihed. Velkommen. Men lad være med at stikke almindelige mennesker blår i øjnene: en konfessionsændring eller religionsændring er en konfessionsændring eller religionsændring. Særligt problem med dokumentation af dåb: tro-og-love-erklæring.

2.2. anerkendelse af dåb, nadver og præsteembede: *gæstevenskab* kan udvides

Vhja ændringer i LBK nr 330 af 29/03/2014 Lov om kirkers brug

§ 5, Stk. 2. Menighedsrådet **kan med biskoppens tilladelse** stille kirken til rådighed til brug for ikkekirkelige formål. Det er herved en betingelse for biskoppens tilladelse, at det påtænkte formål ikke strider mod kirkerummets karakter

§ 13. Med biskoppens tilladelse kan menighedsrådet stille kirken til rådighed for medlemmer af kristne trossamfund uden for folkekirken til gudstjeneste...

§ 14. Biskoppen kan stille en kirke til rådighed for en evangelisk-luthersk frimenighed og dens præst til gudstjenester og kirkelige handlinger, hvis (og en række betingelser).

2.3.a. men fælles medlemskreds og fælles præsteskab er mere end teologisk samstemthed.

Leuenberg, Porvoo, det lutherske verdensforbund og lausanne.

Teologisk enhed.

Kirkeretlig gensidig anerkendelse.

Ved fælles medlemskreds og fælles præsteskab skabes en **sammenlægning**, der selvsagt består af mere end teologisk enhed. I så fald skabes **retlig enhed**.

Der trives i debatten en u-økumenisk forestilling om kirke**RETLIG** enhed

2.3.b. Kirkeretlige udfordringer i forhold til Leuenberg, Porvoo, LWF & Lausanne:

I folkekirken har dåb og nadver central betydning i modsætning til en række evangelikale frimenigheder og frikirker

Højmessens i folkekirken er ledet af den valgte og indsatte præst og retligt bundet til alterbogens gudstjenesteordning og i et vist omfang til den autoriserede salmebog – i modsætning til mange andres gudstjenesteordninger

Folkekirkens præsteembede er ikke baseret på en kønnet tolkningspraksis – i modsætning til de evangelisk-lutherske frimenigheders, de katolske og ortodokse præsteembeder

Folkekirken har biskoppelig ledelse og tilsyn – i modsætning til de grundtvigske frimenigheder, den reformerte kirke og en del frikirker

I folkekirken er der ikke et internationalt, internt domstolssystem, i modsætning til i Metodistkirken, Jehovas Vidner, den Katolske og de ortodokse kirker, Jesu Kristi Kirke af de sidste dages hellige og Brødremenigheden.

2.3.c 2,4% er *mange*. Bestemmende indflydelse.

- Selvfølgelig er bestemmende indflydelse ikke (hoved)formålet
- Men hvis tallene fra FUV – var det 2,4%? – er rigtige, så er det en gruppe, der får bestemmende indflydelse.
- Fordi der i forvejen er et langt lavere aktivitetsniveau blandt folkekirkens øvrige medlemmer
- og fordi de 2,4% er mere tilbøjelige til at være aktive i menighedsrådsvalg, ansættelser mv.

Reelt dobbelt medlemskab giver valgbarhed samt ansættelsesmulighed

Medlemskab af folkekirken giver valgret og valgbarhed til folkekirken styrende organer.

Og opfylder grundbetingelsen i ansættelsesloven.

Det er ikke tilstrækkeligt at pege på en eksklusionsmulighed ad modum lov om valg til folkekirken menighedsråd,

§ 3 a.: Et valgt medlem af menighedsrådet, der har bragt sig i afgjort modsætning til folkekirken ved aktivt, vedholdende og offentligt at udbrede synspunkter, der er i åbenlys modstrid med folkekirken lære, mister sin valgbarhed.

Det er retligt set en forkert analyse

Hvis udgangspunktet er et helt åbent medlemsbegreb, hvor det samtidig er fuldt ud anerkendt, at man i øvrigt er medlem af, leder i, præst for, så mange andre religiøse sammenhænge;

Så kan en sådan praksis ikke retligt danne grundlag for at man bliver smidt ud af et menighedsråd, fordi man ønsker at den lokale sognekirke skal bevæge sig i retning af det, man i øvrigt kender og holder af.

Fx Kønnen præsteembede, intet biskoppeligt tilsyn, nedtoning af sakramenter, afskaffelse af bindende gudstjenesteordning eller et internt/internationalt domstolssystem.

Man ville få en gentagelse af Sten Ribers-sagen: magtfordrejning.

2.3.d. Dertil kommer, at dobbelt medlemskab og præsteskab er u-økumenisk, fordi

Det normaliserer folkekirkelig strandhugst blandt alle andre trossamfunds medlemmer i Danmark.

Det normaliserer folkekirken som den 'normale' danske kirkeordning, alle, der bor i landet, har adgang til, i stedet for at fastholde grundlovens religionsmodel, hvor folkekirken er en – flertals, ganske vist, men en – blandt flere kirker og trossamfund.

Dobbelt medlemskab er ligeglad med både folkekirkens og andre kirkers og trossamfunds kirkeordninger. OG med grundlovens religionsmodel.

3. Den retlige grænse er grundlovens religionsmodel og særligt grl. § 3.

Grundlovens religionsmodel forudsætter en klar sondring i lovgivningsmagtens kompetence:

Grl. § 66

Folkekirken **forfatning** ordnes ved lov

Grl. § 69

De fra folkekirken afvigende trossamfunds **forhold** ordnes ved lov

Med en fælles bestemmelse:

§ 67. Borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

Et par kommentarer om *afvigende*:

Et trossamfund kan afvige fra folkekirken ved at have en anden troslære end hvad vi nu måtte kalde evangelisk-luthersk.

Et trossamfund kan imidlertid også afvige ved at have en anden kirkeordning mht sakramenter, gudstjenesteordning, biskoppeligt tilsyn/ledelse, kønnet præsteembede, eller et internt, evt internationalt, domstolssystem –

Uanset hvor meget man i øvrigt definerer sig som evangelisk-luthersk, LWF, Lausanne, Leuenberg, Porvoo... -

Grl. § 4:

Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.

De seneste ca 20 års teori, lovgivningspraksis samt domspraksis

UfR 2017.1795 H. ”Højesteret udtalte bl.a. - for første gang - at grundlovens § 4, 1. led, opstiller *normative rammer* for reguleringen af folkekirken, men at lovgivningsmagten (og regeringen) har et betydeligt skøn med hensyn til, hvilke grænser det evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag sætter for en sådan regulering” (kirkeret.dk).

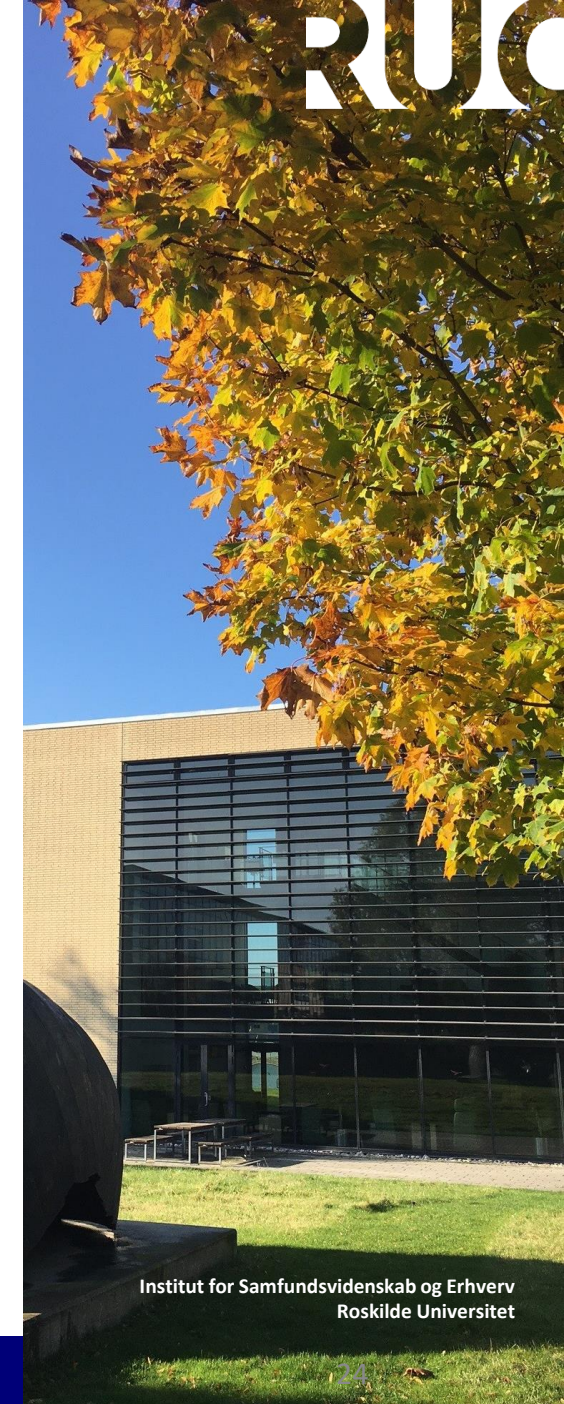
Denne normative ramme forudsætter et *forfatningsretligt* notat:

Nogen må skrive et forfatningsretligt notat eller et responsum eller en betænkning, der på retsvidenskabeligt holdbart grundlag slår fast, at en ophævelse af *evangelisk-luthersk* som medlemskriterium ikke er i strid med grundlovens § 4.

Enten fordi alle mennesker er evangelisk-lutherske, hvis de selv mener, de er det, uanset om de samtidig er [[muslimer]], [katolikker/ortodokse], protestanter eller evangelisk-lutherske med en anden kirkeordning (incl kønnet præsteembede eller internationale domstole) mv.

Eller fordi *evangelisk-luthersk* alligevel ikke er et afgørende kendetegn ved folkekirken, jf grl. § 4, det er tilstrækkeligt med et sociologisk flertal.

4. Hvis man kan skaffe sådan et notat er vejen åben og simpel: man skal ophæve alle de kringlede bestemmelser i medlemskabslovens § 1 og § 2, stk. 2

I så fald kan man ændre lov om medlemskab af folkekirken, sognebåndsløsning mm, § 1:

Gældende § 1

§ 1. Personer, der døbes i folkekirken, bliver ved dåben medlem af folkekirken.

Stk. 2. Personer, der er døbt i et andet evangelisk-luthersk trossamfund her i landet, bliver medlem af folkekirken ved at slutte sig til en menighed i folkekirken.

Stk. 3. Personer, der er døbt i et evangelisk-luthersk trossamfund i udlandet, bliver medlem af folkekirken ved at tage ophold her i landet, medmindre de anmelder at ville stå uden for folkekirken.

Stk. 4. Andre personer, der er døbt med den kristne dåb, bliver medlem af folkekirken ved at optages i folkekirken eller for mindreåriges vedkommende ved at opdrages i folkekirkens tro.

Ny § 1

§ 1: Personer, der døbes i folkekirken, bliver ved dåben medlem af folkekirken.

Stk 2: Personer, der er døbt med anden kristen dåb, melder sig ind i folkekirken ved at fremvise dåbsattest for den kirkebogsførende sognepræst. Kan dåbsattest ikke fremvises, underskrives i stedet en tro-og-love-erklæring om at være døbt med en kristen dåb.

Stk. 3: Medlemskab af folkekirken bringes til ophør ved skriftlig udmeldelse til den kirkebogsførende sognepræst.

Samtidig ophæves medlemskabslovens § 2:

§ 2. Et medlem af folkekirken kan bringe sit medlemskab til ophør ved skriftlig anmeldelse.

Stk. 2. Medlemskabet ophører, såfremt et medlem slutter sig til et andet trossamfund eller på anden måde, f.eks. ved at lade sig gendøbe, stiller sig uden for folkekirken.

Retsvirkninger af de nugældende regler, der bortfalder ved den lige nævnte ændring:

Ingen vil i så fald interessere sig for, om folkekirkenes medlemmer samtidig er medlemmer af et andet trossamfund, uanset hvilket andet trossamfund, der er tale om

Hvis medlemskab af folkekirken har betydning for medlemmernes eventuelle andet religiøse tilhørsforhold, er det medlemmernes/det andet trossamfunds eget problem.

Er man døbt og betaler kirkeskat, har man dermed altid fulde medlemsrettigheder i folkekirken og fuld folkekirkelig legitimitet.

Retsvirkninger af en sådan ændring af medlemskabsloven

1. Adgang til konfirmation, vielse, kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab og begravelse på lige vilkår med alle hidtidige medlemmer af folkekirken uden at skulle betale særskilt ved døren, og med retskrav om brug af kirkebygningen, også ved anden præst, evt præst fra den *dobbelte* kirke (jf adgang til at låne kirker ud til gudstjeneste og kirkelige handlinger⁹).
2. Stemmeret og valgbarhed til menighedsrådsvalg, uanset hvilke andre religiøse interesser, man måtte have
3. Ubetinget adgang til ansættelse i alle stillinger i folkekirken
4. Herunder er også mulighed for, at grundbetingelsen for adgang til ordination og ansættelse i præsteembede/indsættelse i provste- og bispeembede opfyldt (der er et par betingelser mere, men altså) er opfyldt – uanset om man samtidig er præst i anden kirke.

Og ændret legitimitet:

”Vi er en frimenighed, men vi tror på det samme som folkekirken”

VS

”Vi er en gruppe folkekirke-kristne, der samles her”

4. Mit forslag er, at man i stedet opretholder de regler vi har nu, med enkelte helt nødvendige justeringer

1. Justering af eksisterende lovgivning

Tro- og love erklæring som muligt alternativ til dåbsattest udenfor folkekirken. Tro- og love-erklæring om samtidig udmeldelse af andet trossamfund. Bruges ved kirkelige handlinger, ved menighedsrådsvalg og ved ansættelser.

Udvid vielsesbemyndigelsen, så der også er retskrav, blot en af parterne er medlem. Sikre adgang til kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab, uanset medlemskab.

Retskrav for alle i sognet til brug af sognets kirke til kirkelige handlinger ved egen præst (undtagen til dåb). Mod betaling, naturligvis.

Automatisk check af valgbarhed til menighedsråd ved tro-og-love-erklæring.

Afskaf eksisterende ordning/praksis med, at folkekirken biskopper ordinerer præster til frimenigheder og skal anbefale frimenighedspræsters ansættelse i folkekirken – biskopperne har ingen adgang til at føre tilsyn.

2. De økumeniske samtaler tages retligt alvorligt

Ingen enighedserklæringer uden stillingtagen til de klare forskelle i kirkeordninger

Taste højmesseordninger, sakramenter, et bispeembede, et kønnet præsteembede og et internationalt domstolssystem?

Og når der faktisk er enighed, også mht kirkeordning, så får enighedserklæringen også retlig betydning.

Sådan at Kirkeministeriet på grundlag af en fast hjemmel i lovgivningen kunne erklære, at medlemmer af de trossamfund, der nu er helt enighed med, også ordningsmæssigt, de er også medlemmer af folkekirken.

Med denne model bringes lovgivningen i sønk med befolkningens ønsker.

Samtidig med at både grundloven og de faktiske kirkeretlige forskelle respekteres.

Fremfor en lovgivning, som 2,4 % af befolkningen helt bevidst overtræder, og som kirkelige ledere fra højre og venstre i dagspressen ikke alene er fuldstændig ligeglad med, men bevidst opfordrer til at overtræde – og endog selv overtræder.

Tak for at jeg måtte
bidrage til Selskab for
Kirkerets analyse af
reglerne om
medlemskab af
folkekirken.

